

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČNIKOVA ULICA 4. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za tiskarstvo 10 L.

IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje v Sloveniji in tujini
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Italijansko vojno brodovje vdrljo v Gibraltar Izredno drzen podvig Kr. Mornarice — Tri ladje potopljene, ena hudo poškodovana Velik odmev po vsem svetu

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil 22. septembra naslednje 476. vojno poročilo:

Napadalne skupine Kr. mornarice so prodirle v območje in notranjo huko gibraltarske trdnjave. Potopili so 10.000-tonsko petrolejsko ladjo, neko 600-tonsko petrolejsko ladjo, 6000-tonsko tovorno ladjo, ki je bila natovorjena s strelivom, ter hudo poškodovali neki 12.000-tonski parnik, ki je bil natovorjen z vojnimi potrebščinami. To poslednjo ladjo je zaneslo ob skale, kjer je nasledila, tako da se lahko smatra za izgubljeno.

Rim, 23. sept. s. Ministrstvo mornarice poroča:

Ze tretjice so drzni z morja vdrlj v sovrano oporišče. Epicična podvzeta se imenuje Suda (26. marca), Malta (26. julija) in Gibraltar (20. septembra).

G podvzetju pri Sudi ni angleška admiraliteta nikoli nič omenila, dokler nismo po zasledbi Krete našli na dnu sidrišča Sude ladjino ogrado križarke »York« in dveh največjih parnikov. Šele potem je admiraliteta priznala in nejasni obliki samo izgo »Yorka«.

Glede napada v močno utrjeno pristanišče Malte sovražnik še ni ničesar objavil za javnost. Vemo samo, da so naše posadke na MAS-ih, ki so bili poslani, da so podpirali drzno, ki so vdrlj v Malto, našli natančno 8 velikanskih eksplozij. Angleška admiraliteta se je tedaj samo požurila z zankanjem našega uspeha, rekot, da se je napad izjalovil zaradi streljanja obrambe.

Zadnji podvig, ki prekaša oba prejšnja zaradi težke sprice oddaljenosti naših oporišč, s katerih je bil podvzet, ni bilo mogoče prikriti, kajti eksplozije in ugotovitev štirih parnikov v sidrišču in v pristanišču Gibraltarja so se dogodile pred očmi Spancev.

Tako narod lahko s ponosom takoj oceni uspehe, ki so jih dosegli ljudje, ki jih je narod dal, kajti po dolgi potrpežljivi pripravi so šli hladnokrvno proti sovražniku in proti smrti. Toda drznil se sreča smeje in včasih se jim posreči premagati tudi smrt na njih srečo in na srečo njih domovine.

Požrtvovalnost, ki presega fantazijo

Berlin, 23. sept. s. Druge popoldanske izdaje vseh berlinskih dnevnikov posvečajo

castno mesto izrednemu poročilu generalnega štaba italijanskih oboroženih sil o vdoru v pomorsko oporišče Gibraltarja, ki so ga izvedli napadalni oddelki Kr. mornarice. Ze tretjice v kratkem času so obvladali napadalni oddelki italijanske mornarice močne britanske trdnjave, ki so se smatrale že legendarno za nepremagljive, podčrtava tisk. Za ponos Albiona je udarec brez dvoma težak. Težak je za njegov ponos kakor za njegov ugled, kajti vsi, tako sovražniki kakor prijatelji, bodo občudovali smelost italijanskih mornarjev in ker priča o neovrgljivem pogumu tega podvzeta okrog 17.000 ton angleških potopljenih ladij. To podjetje kaže požrtvovalnost, ki presega fantazijo.

Švicarski tisk podčrtava izredno drznost podviga

Bern, 23. sept. s. Vest o vdoru napadalnih oddelkov italijanske mornarice v pomorsko oporišče Gibraltarja je naredila globok vtis tudi v Švici. »Bernar Tageblatt« in drugi dnevniki so objavili na celi prvi strani izredno poročilo italijanskih oboroženih sil in podčrtavajo drznost novega podvzeta italijanskih mornarjev. Ta drznost je izključna odlika italijanske mornarice in je vredno nadaljevanje junaške

tradicije Constanza Ciana in Luigija Rizza. V političnih in novinarskih krogih podarjajo razen tega, da so pomorske sile Osi kljub velikanski razsežnosti vojne na vzhodni fronti bolj ko kdaj prej zadele težke udarce angleškim konvojem.

Sodba švedskega tiska

Stockholm, 23. sept. s. Stockholmski listi so v posebnih izdajah objavili vest o italijanskem podvzetju proti trdnjavi Gibraltarja. V prvih komentarjih omenja tisk prejšnje podvzete na Malto ter poveljuje drznost novega podviga in v njem italijanskih mornarjev, ki so se oddaljili tako daleč od svojih oporišč, ne upoštevajoč nevarnost, da prizadenejo težak udarec so-

vražni mornarici v tako zaščitenem pristanišču, kakor je Gibraltar, katerega smatrajo za nepremagljivega. Listi smatrajo akcijo za edinstveno dejanje v zgodovini te vojne.

Zgodovinski podvig

Sofija, 23. sept. s. Junaško akcijo italijanskih mornarjev poveljuje vsa Bolgarija. Poluradni »Večer« piše v komentarju, ki sledi izrednemu poročilu: »Ta zgodovinski podvig, ki spominja v mnogem na dejanja v pretekli svetovni vojni v Boki po Constanzu Cianu in na dejanja Gabriela d'Annunzia, vzbuja ponos italijanskega naroda, ki je po pravici ponosen na svojo junaško mornarico«.

Bombardiranje Tobruka in Džarabuba Učinkovit topniški ogenj na odseku pri Uolkefitu — Eno letalo sestreljeno

Glavni Stan Oboroženih sil je objavil 22. septembra naslednje 475. vojno poročilo:

V severni Afriki na frontah na kopnem ni bilo nikakih posebnih dogodkov. Osnova letala so bombardirala važne objekte tobruške trdnjave in motorna vozila na področju pri Džarabubi.

V Bengaziju je protiletalsko topništvo o priliki novega sovražnega letalskega napada sestrelilo en aparat.

V vzhodni Afriki je naše topništvo na odseku pri Uolkefitu učinkovito obstreljevalo zbirajočo se sovražna motorna vozila.

Delež Italije pri zmagi na vzhodu Pri velikopoteznih akcijah, ki so dovedle do uspehov, je z odličnimi uspehi aktivno sodeloval italijanski ekspedicijski zbor

Vzhodna fronta, 23. sept. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Velikanski načrti nemškega vrhovnega poveljstva za uničenje sovjetskih sil, ki so bile od Kijeva potisnjene vzdolž Dnjepra do morja, so v teku. K edincem, ki so morale položiti orožje pred nemškimi kolonami in k nim mnogo bolj številnim, ki so bile uničene po obkolitvi v smrtnih žepih, ki so jih dodati tudi tiste rdeče edince, ki so tvorile do pred nekaj dnevi resnično mogočnega položaja sovjetskih sil na levem bregu Dnjepra. Hitro napredovanje nemških kolon je imelo največji strateški in moralni učinek. V tem sektorju, katerega industrijska in rudniška vrednost je tako velika, je bil sovjetski odpor tako srčit, da je zahteval skrajno spretnost čet, ki so sprožile ofenzivo. Odpor gre na račun dela političnih komisarjev, ki so skušali ponovno izvršiti Stalinsvo dnevno povelje s dne 8. septembra, ki je bilo dano Budjoničevim četam.

Pri nekem ujetniku, ki ga je ujel italijanski oddelček, so našli proglas četam, v katerem je Stalin ukazal svojim vojakom, naj naredijo, čeprav s svojimi trupli, nepremagljivo bariero za sovražnika. Zgodovinska dolžnost, pravi proglas, je ta, da se prepreči zavzetje levega brega Dnjepra. Vendar je bilo vse zaman. Levi breg Dnjepra je bil prekračen in zmagovalci so se usmerili proti novim ciljem.

V tej akciji z odličnimi uspehi je aktivno sodeloval italijanski ekspedicijski zbor s nemškimi tovaršili. Naše edince so po premaganju ostalih težkoč in vremenskih neprilic vedno storile svoje dolžnost v akcijah, ki so se razvijale. Premikale so se z naglico v velikih razdaljah, ki so dosegale tudi 800 km in so bile vedno pripravljene za sodelovanje v akcijah prve črte z nemškimi armadami. Italijanski ekspedicijski zbor je o pravem trenutku izvršil svojo borbeno nalogo s polnim učinkom in je zadal sovražniku resne in težke udarce. Naše topništvo je povzročilo Sovjetom hude izgube in preprečilo sovražne pokuse za protinapade s strani. Delovanje našega letalstva, ki je v tej dobi zblilo številna letala, s sestrelilo druga letala, hrabro delo inženjerov in akcije oddelkov naših divizij, ki so se zaključile vedno z izgubo na ljudih in materialu za rdečo, jasno kažejo učinkovito sodelovanje italijanske in nemške vojske. Zljaj se naše edince spet premikajo. Italijanski ekspedicijski zbor, ki deluje takoj in z največjo mogočo naglico, je v resnici močan in učinkovit činitelj.

Madžarsko vojno poročilo

Budimpešta, 23. sept. s. Generalni štab madžarskih oboroženih sil poroča:

V teku novih operacij v Ukrajini so zavzošne armade naglo nadaljevale obkoljevanje sovjetskih oddelkov. Med zasledovanjem ruskih sil, ki so ostale izven obkolitve, so izvedli nekateri oddelki zaledja protinapade. Poraz sovjetskih armad, ki so bile uničene na dneperski fronti, se ne kaže samo v pomanjkanju poveljstva, temveč tudi v neskladnem zadržanju čet, kar kaže na to, da so zveze med posameznimi oddelki prekinjene. Zaradi čedalje slabšega odpora čet v zaledju se lahko sklepa, da je sovjetsko poveljstvo opustilo nado na odpor na ozemlju med Dnjeprom in Doncem in zbira svoje sile, da bi organiziralo za Doncem ostanke umikajočih se sil. V nekaterih odsekih sovražnik še drži obročje Dnjepra pred položaji, ki so jih zasedle madžarske čete ter je ponudil poskušati s samostojnimi akcijami. Utrudena dela, ki so

bila v teku, pa so opuščena, kar je znak negotovosti. Enaka negotovost se kaže v delovanju topništva, ki izvaja akcije brez taktičnih uspehov. Honvedski oddelki so izvedli razne izvidniške akcije v globino. V eni izmed teh se je posebno izkazal podporočnik Peter. Naši izvidniški oddelki in manjše edince, ki so sodelovale, so potolkle sovražnika in so zajele ujetnike.

Sodba švicarskih vojaških kritikov

Bern, 23. sept. s. Švicarski vojaški kritiki sodijo, da je Nemčija v 90 dneh vojne proti Rusiji dosegla svoj določeni smoter, to je uničenje sovražnika. S petimi glav-

nimi sredstvi se je Nemcem posrečilo uresničiti ta načrt:

1. napad na rezerve do uničenja ali ujetja izvežbanih čet prve črte;
2. uničenje in prisvojitve vojnega materiala;
3. oslabeitev gospodarske jakosti, da sovražnik ni bil več sposoben vzdržati borbe zaradi pomanjkanja materiala;
4. bombardiranje in uničenje prometnih zvez z letalstvom in svrhu preprečenja oskrbovanja etap z vojno industrijo;
5. odstranitev s pomočjo letalstva in z drugimi sredstvi upravnih središč, kakor Moskve, Petrograda in Kijeva, ki se enako važna v tako centralizirani državi, kot je Sovjetska zveza.

Rusi se umikajo na Don Sovjetsko poveljstvo skuša na Donu organizirati novo obrambno črto

Vzhodna fronta, 23. sept. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Sovjetske sile, ki jim je uspelo umakniti se s področja Dnjepra in ki predstavljajo rezervo tega odseka v najbolj oddaljenem zaledju in ki so bile uporabljene proti nemškim silam, so bile poslane proti vzhodnemu bregu Dona, kjer upa sovjetsko poveljstvo organizirati novo obrambno črto. Gre za razbite sile brez topništva, ki se v neredu umikajo. Po izjavah ujetnikov je sovjetsko poveljstvo poslalo proti jugu sovjetske rezerve edince, ki

so bile zbrane južno od Moskve in v področju Dona ter Volge. Nemško letalstvo nadaljuje z napadi na sovjetske kolone, ki so na poti proti vzhodu, da bi se rešile. Nemške motorizirane kolone se naprej zasedajo sovražnika in spravljajo v nered sovražne oddelke, ki med seboj nimajo nobene zveze. Nemške in zavezniške sile, ki niso zaposlene v uničevalnih operacijah proti obkoljenim sovjetskim silam vzhodno od Kijeva in južno od Poltave, napredujejo proti vzhodu in se usmerjajo proti določenim jim objektom. Nemško le-

Nemško vojno poročilo Ogromen plen pri Kijevu — Hude izgube sovjetske mornarice na Črnem in Baltskem morju

Iz Hitlerjevega glavnega štaba, 22. sept. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na področju vzhodno od Kijeva se je nadaljevalo uničevanje v več skupin razbitih in v najtesnejši prostor stisnjenih sovjetskih sil. Številno ujetnikov in plena, objavljeno v večeršnjem posebnem poročilu, se je že sedaj znatno povečalo. Preko tega so bile prizadete nasprotniku pri zavrnitvi njegovih obupnih poizkusov za prodor težke krvave izgube.

Kakor je bilo prav tako že objavljeno s posebnim poročilom, je bil večerj ovojnen z odličnim uspehom. Arensburg, glavno mesto Oesla. Čiščenje otoke se preostalih ostankov sovražne posadke je pred zaključitvijo.

Letalsko orožje je bilo večerj posebno uspešno pri množičnih napadih na sovjetske ladje. Na Črnem morju je potopilo eno križerko, dva rušilca in eno protiletalsko ladjo, kakor tudi 9 trgovinskih ladij s skupno 25.000 br. reg. tonami. Dve nadaljnji vojni ladji in dve veliki trgovinski ladji sta bili zažgani. Na morju zapadno od Kronštata so bile zadete oklopnica »Oktobrska revolucija« in težka križarica »Kirov« s dvema, neka nadaljnja težka križarica pa s štirimi bombnimi zadetki v polno. Nadalje so bili poškodovani s bombnimi zadetki trije rušilci, čoln za iskanje min in ena topnišarka.

Podmornice so napadle, kakor je bilo javljeno že v posebnem poročilu, dva sovražna konvoja na Baltičem ter posadki ysooč trgovinske ladje. V hudem boju so

potopile 13 težko natovorjenih ladij, med njimi štiri petrolejske ladje s skupno 82.500 br. reg. tonami. Neka nadaljnja ladja je bila poškodovana z zadetkom torpeda.

Letalske sile so večerj 1600 km zapadno od La Rochella potopile 6000 tonsko trgovinsko ladjo ter v pretekli noči z dobrim učinkom napadle za vojno važne naprave ob južnovzhodni obali Anglije.

V Rokavskem prelivu so nemški lovci v obrambi pred poskusi sovražnih letal, da bi priletela nad zasedeno ozemlje, sestrelili 29 britanskih letal. Pri tem je bilo izgubljeno eno nemško letalo. Protiletalsko topništvo in prednji stražni čoln so sestrelili še po eno angleško letalo.

V severni Afriki je bilo bombardirano z dobrim učinkom letališče v Kufrji.

Sovražna letala niso napadla niti podnevi niti ponoči nemškega ozemlja.

Sovražna propaganda skuša v vojnem poročilu z dne 19. t. m. objavljene podatke o padlih, ranjenih in pogrešanih pripadnikih naših letalskih sil spraviti na način, ki naj dovede v zmotu, z izgubami letal. Glede na to je treba ugotoviti, da nemške letalske sile niso sestavljene samo iz oddelkov letalcev, marveč obsegajo tudi letalske poročevalke in protiletalske oddelke. Del poslednjih je stalno angažiranih tudi v borbah na kopnem, tako da čestokrat temo sodeluje s prednjimi črtami pehote v obrambi pred tanki in v borbi proti utrdbam. Njihove izgube so vključene v objavljenih skupnih poročilih letalskih sil.

Maršal Budjoni odstavljen

Vzhodna fronta, 23. sept. s. Posebni dopisnik agencije Stefani Por izjavah ujetnikov z ukrajinske fronte je bil maršal Budjoni razrešen svoje dolžnosti poveljnika sovjetskih armad na jugu. O njegovem nasledniku se ni poročilo. Dognava se vendar, da je povzeto, ki ga je imel doslej maršal Budjoni, prevzel maršal Timošenko, dokler se ne imenuje nov poveljnik.

30 sovjetskih divizij uničenih

Berlin, 23. sept. s. Dognava se iz vojaških virov, da je bilo doslej v žepu med Dnjeprom in Desno uničenih okrog 30 sovjetskih divizij. V nekem kraju so bili zajeti ujetniki, ki so pripadali 34 divizijam, kar kaže, kakšen kaos vlada zdaj med sovražnimi armadami, ki so obkoljene vzhodno od Kijeva.

Zasluga nemškega letalstva

Vzhodna fronta, 3. sept. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Izredno važno je bilo sodelovanje nemških letalskih sil s kopno akcijo okrog Petrograda, južno od Ilmenskega jezera in v bitki za Dnjep. Razen sodelovanja s kopnimi silami, ki operirajo v raznih odsekih, so nemške letalske sile izvedle resnično velike akcije na oddaljenih in najbolj oddaljenih strateških središčih Rusije, pri čemer so desorganizirale z uničevanjem in zažiganjem oskrbovalni sistem in organizacijo sovjetske vojske. Ne bi bilo lahko samo naštet glavne letalske akcije, ki so jih izvedle nemške letalske sile in

Borba za Petrograd

Berlin, 23. sept. s. Borba na vzhodni fronti se v zraku, na morju in na kopnih odsekih neprestano nadaljuje. Važne akcije so se razvile po informacijah iz pristojnih virov okrog utrdb Petrograda. Neke nemška pehotna divizija je prodira 21. septembra v notranjost utrbenega sistema, ki so ga rdeči srdito branili. Nemški pešci, ki so razširili svoje napade, so zasedli tudi močno utrjen kraj na neki višini. V nadaljnjih napadih je divizija preokročila neki pritok Neve ter je zopet pridobila na terenu. V teku akcij je nemška edinica odbila številne sovjetske protinapade, katere so podpirali številni supertanki. Sovražnik je imel krvave izgube. Tudi v sosednem odseku je neka druga nemška edinica dosegla važne uspehe in odbila sovražnika.

Švicarski tisk smatra položaj ruske armade za kritičen

Zeneva, 23. sept. s. Tukašnji tisk obširno komentira velike uspehe čet Osi na ruski fronti in opozarja na njih izredno važnost. Tudi listi, ki so se pred dnevi trdovratno gledali v optimistični luči ruski položaj, so danes prisiljeni priznati, da je položaj boljševiških armad zelo kritičen. Tisk opozarja na nevarnost, ki preti rudniškim področjem Donca in Dona ter trdi, da bi bila njih izguba nepopravljiv udarec za oskrbovanje ruskih armad. Treba je pomisliti, da bi zavzetje samo področja Donca odvzelo Rusiji tri četrtine njene proizvodnje, večidel železa in premoga, ves mangan in številne vojne industrije.

Mrzlični posveti v Washingtonu Položaj na vzhodni fronti zadaje ameriškim krogom hude skrbi

Washington, 23. sept. s. Svet zastopnikov vlade obeh zbornic se je v naglici sestel v Beli hiši zaradi vesti o katastrofalnem razvoju za Sovjete na vzhodni fronti in je dolgo obravnaval vprašanje kredita naknadnih 6 milijard za izvedbo zakona o naje-manju in posojevanju. Ta zakon je zdaj v razpravi v kongresu skupno z vladnim načrtom o spremembi ali ukinitvi nevtralnostnega zakona v prid Rusije. Obravnavo otežuje strah pred sovjetsko kapitulacijo, ki bi spravila v skrajno nevarnost angleški

odpor in s tem vse Anglosase. Dobro obveščeni opazovalci menijo, da bo vprašanje spremembe nevtralnostnega zakona, ki bi dovolil ameriško plovbo v vodah vojujočih se držav, predloženo kongresu po dobiti o zgoraj omenjenih 6 naknadnih milijardah. Isti opazovalci priznavajo odkritje, da se vernoameriška vojna proizvodnja, ki je zdaj majhna, ne dopušča večje pomoči Sovjetom in da nobena izmed poti za pošiljanje te pomoči novemu zavezniku ni vama pred napadi sil Osi.

Angleške priprave na Daljnem vzhodu

Bangkok, 23. sept. s. Angleške oblasti so se ojačile svoje napore za izpolnitve obkolitve Japonske. Angleži so ojačili svoje letalske sile v Maleziji na 400 do 500 letal, dočim so zbrali nadaljnjih 100 letal v Birmi. Na Malajskem polotoku so Angležji ojačili kopne sile in 5000 do 10.000 vojakov je bilo premešanih v področje Kluang Bharu, 30.000 do 40.000 Angležev

se nahaja v področju Penanga ter 20.000 do 25.000 v področju Singapura. Nadaljnjih 10.000 vojakov se nahaja v južnovzhodnem pasu polotoka.

Omejitev v japonski železni industriji

Tokio, 22. sept. s. Trgovinski in industrijski minister je izdal novo odredbo, s katerimi je bilo prepovedano izdelovanje 180 različnih izdelkov iz železa in jarka.

Odredbe Visokega Komisarja

Seznam državnih praznikov, prazničnih dni in narodnih praznikov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, smatrajoč za umestno, da določi seznam s predpisi, veljajočimi v Kraljevini, praznične dneve, ki naj veljajo v Ljubljanski pokrajini, odreja:

Clen 1. Državni prazniki, praznični dnevi z vsemi pravnimi učinki in narodni prazniki so tilc:

a) Državni prazniki: dan 9. maja, obletnica ustanovitve Imperija, prva nedelja v mesecu juniju, proslava Zedinjenja Italije in njene ustave, dan 28. oktobra, obletnica pohoda na Rim, dan 4. novembra, obletnica Zmaga.

b) Praznični dnevi z vsemi pravnimi učinki: vse nedelje, novoletni dan, dan Sv. Treh kraljev (6. januar), praznik sv. Jožefa (19. marec), 21. april, ustanovitve Rima, 9. maj, obletnica Imperija, dan Vnebohoda, dan sv. Rešnjega Telesa, praznik sv. apostolov Petra in Pavla (29. junij), dan Vnebovzetja blažene Device Marije (15. avgust), dan 28. oktobra, obletnica pohoda na Rim, dan Vseh svetih (1. november), dan 4. novembra, obletnica Zmaga, praznik Brezmadežnega spočetja (8. december), božični dan (25. december).

c) Narodni prazniki: dan 11. februarja, obletnica sklenitve pogodbe in konkordata s Sv. stolico, dan 23. marca, obletnica

ustanovitve fašizma, dan 21. aprila, ustanovitve Rima, dan 25. aprila, obletnica rojstva Guglielma Marconija, dan 24. maja, obletnica vojne napovedi, dan 12. oktobra, obletnica odkritja Amerike, dan 11. novembra, rojstni dan Nj. Vel. Kralja in Cesarja.

Clen 2. Za ves čas, dokler traja vojna, se odloži praznovanje državnih praznikov, prazničnih dni in narodnih praznikov z vsemi pravnimi učinki, izvzemši: vse nedelje, novoletni dan, dan Sv. Treh kraljev (6. januar), praznik sv. Jožefa (19. marec), dan Vnebohoda, dan sv. Rešnjega Telesa, praznik sv. apostolov Petra in Pavla (29. junij), dan Vnebovzetja blažene Device Marije (15. avgust), dan Vseh svetih (1. november), praznik Brezmadežnega spočetja (8. december), božični dan (25. december).

Clen 3. Visoki Komisar določa splošno, spreminja določbe člena 2., katere obletnice naj se praznujejo kot državni ali narodni prazniki v smislu črk a) in c) člena 1. te naredbi.

Clen 4. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 19. septembra 1941-XIX.

Visoki Komisar Emilio Grazioli

Za vsak kilogram več ali manj se računa na določeno ceno po en odstotek več ali manj.

Clen 3. Za primeni je dovoljen naslednji odstotek: pri pšenici ali rži 1%, pri ječmenju in ovsu 2%. Za večjo množico primeni nego je zgoraj navedena, se zniža cena za toliko odstotkov, kolikor odstotkov primeni se ugotovi nad dovoljenim odstotkom.

Clen 4. Mešanici pšenice in rži (soržici) se določi cena glede na razmerje pšenice in rži v mešanici.

Clen 5. Pri odbranem semenskem žitu ali za katero je izdal priznanično kmetijski oddelek Visokega komisarja, se cene iz čl. 1. zvišajo za 30%.

Clen 6. Kršitelji te naredbi se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941., M. a. št. 358.

Clen 7. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 20. septembra 1941-XIX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Znižanje starostne dobe za šolsko obveznost

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. Kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, glede na zakon o ljudskih šolah z dne 5. decembra 1929, in smatrajoč za umestno, da se premakne šolska obveznost na zgodnejši čas, po nalogi kakor določa v Kraljevini veljajoča zakonodaja, odreja:

Clen 1. § 56. zakona o ljudskih šolah z dne 5. decembra 1929. se spreminja takole: šolska obveznost se začne v letu, v katerem dovrši deček ali deklica šesto leto starosti.

Clen 2. Ta naredba stopi v veljavo z začetkom šolskega leta 1941-XIX/1942-XIX. Ljubljana, dne 18. septembra 1941-XIX.

Visoki Komisar Emilio Grazioli

Dela

pri Moderni galeriji

Ljubljana, 23. septembra.

Moderno galerijo že dlje časa oblagajo z marmornatimi ploščami. Zanimudno delo napreduje bolj počasi, vendar pa so doslej obložili že veliko površino zunanjih sten. Kamnoseški podjetje Fr. Kunovar, ki ta dela opravlja, je pripravljalo marmor za oblogo že lanske jesen. Kupili so ga na otoku Braču v velikih blokih in ga prepeklili po železnici v Ljubljano. Bila ga je ogromna količina, ki je potrebovala za prevoz v Ljubljano nič manj kakor 40 vagonov. Podjetje se je nato že lanske jesen lotilo obdelovanja surovega marmorja in so pripravljala dela trajala vso zimo in letošnjo pomlad. V delavnici pri sv. Križu je imelo opravka z marmorjem okrog 30 delavcev.

Po načrtu bo obloga sten sestavljala iz različnih velikih kosov. Treba je bilo velike kose marmorja razžagati, obdelati in pripraviti plošče. Tudi obdelava marmorja je različna. Nekatere plošče so grobo obdelane, druge gladko brušene, a tretje fino oklesane. Zaradi tega bo vtis, ki ga bo obloga napravila, zelo pester. Posebno pa bodo karakterizirale stene tiste plošče, ki so klesane tako grobo ter so nekoliko debelejšje od ostalih, da mole nekaj centimetrov iz zidu. Ker imajo opravka z dragoceno snovjo — kupljena količina surovega marmorja je že pred leti veljala nad 100 tisoč lir, pa tudi ker je treba vsako ploščo pritrčiti na opetni zid s posebnimi železnimi vrvmi ter zvezati ploščo tudi med seboj, je razumljivo, da dela napredujejo le počasi. Vendar pa bodo končana verjetno še pred zimo.

Razen obloge bodo sedaj uredili tudi vhodni portal ob glavnem dreverodu v Tivoliju. Do tega vhoda vodi položno stopnišče, ki bo prav tako obloženo s kamnom. Nad vse učinkovit pa bo neposredni vhod, ki ga bodo krasili štirje visoki okrogli stebri. Tudi stebri bodo iz marmorja in segah bodo do strehe.

Lokomotiva

s plinskimi generatorjem

Na letošnjem jesenskem dunajskem velesejmu razstavi dvisburška tvrdka Demag izpopolnjeni model motorne lokomotive z vzorjenim generatorjem in plin. Motor deluje z generatorskim plinom pri zažiganju z gorivom za Dieslov motor in ta način je posebno ugoden. Plin iz generatorja gre potem, ko se je pomešal z zrakom v motor, kjer se zažiga kot normalno dieslovemu motorju vzbuzgan gorivo. Kompresija motorja ostane neizpremenjena. Motor potrebuje samo 20 do 30 odstotkov dieslovskega goriva in tako se stroški znižajo v primeri z dieslovim motorjem za 45 odstotkov, dočim se kapaciteta motorja poveča za 14 odstotkov.

Obnovite naročnino!

Vedno bližje velesejmu

Odprt bo od 4. do 13. oktobra — Določitev vstopnine — Polevnična voznina na železnicah

Tako tepega in živga se najbrž ni bilo v Ljubljani velesejma, kakor bo letošnji od 4. do 13. oktobra. Na sejmšču vse vrvi. Pripravljajo se zlasti industrija, obrt in kmetijstvo iz vseh pokrajin Kraljevine, da dajo najširši javnosti vpogled v svoje snovanje in delovanje. Razstavljalci se kosajo med seboj, da bodo njihovi razstavnici prostori kar najokusneje urejeni in bo tudi to leto posebnost, kakor je običajni ni bilo videti na naših, pa tudi ne čisto na drugih velesejmihi, razen v Italiji.

Pričakuje se številni obisk iz vseh pokrajin Kraljevine, iz mnogih velikih mest so že napovedani posebni vlaki.

Pet velikih razstavnih dvoran je zasedla italijanska industrija in obrt, dve pa Ljubljanska pokrajina. V drugih razstavnih objektih in na prostem pa bodo razne razstave. Vstopnina za enkratni obisk bo 4 L. legitimacija bo stala 15 L. Velesejem bo odprt vsak dan nepretrgoma od 9. do 21. ure. S tem bo omogočeno, da si bodo ogledali velesejem tudi tisti, ki so čez dan zaposleni. Ogled celotnega velesejma v večernih urah ob žarki električni razsvetljavi bo za Ljubljano novost. Na železnicah bo veljal 50%ni popust med 1. in 13. oktobrom s povratkom 13 dni. Potrdila o obisku se bodo izdajala pri velesejskih blaginji pri nakupu vstopnice.

Ze stari Egipčani so imeli visoko razvito stanovanjsko kulturo, po kateri se spozna splošna kultura kakega naroda. Tudi današnji je tako, le da je oprema prilagojena razmeram našega časa. Za udobnost stanovanj skrbita moderno stavbarstvo ter visoko razvita pohištvena obrt in industrija.

ja. Sloves naše pohištvene obrti je razširjen daleč okrog nas, znana pa je postala po razstavah na Ljubljanskem velesejmu, ki že dve desetletji z dragoceno propagando pospešuje njen razvoj in delavnost.

Na letošnjem velesejmu bo slovenska pohištvena obrt pokazala svoje najboljše in najmoderneje izdelke, v plemeniti tekmi z našimi mojstri pa bodo letos tudi mizarški mojstri goriske pokrajine.

Sodarstvo s svojimi izdelki je bilo na Ljubljanskem velesejmu vedno dobro zastopano. Od vsepovedi so jih prihajali kupovat, kar se bo sedaj še stopnjevalo, ko smo priključeni v sklop italijanskega gospodarstva. Naši sodarji to dobro vedo in zato bodo tudi letos razstavili na velesejmu sode raznih velikosti, gladke in okrašene z živo narodno ornamentiko.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Turek, 23. septembra: Tekla DANASNE PRIREDITVE
Kino Matica: Mali stari svet
Kino Sloga: Moč močnejši od smrti
Kino Union: Studentika kemije
Razstava slik L. Perka v galeriji Obersnel na Gosposvetih cesti, odprta od 9. do 12. in od 15. do 18.
Veseli teater: ob 19. v Delavski zbornici
DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12 in Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta 48.

Določbe o varnostnih odredbah

proti nevarnim osebam

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 7. junija 1941-XIX, št. 454, v zvezi s členom 6. kr. ukaza z dne 18. maja 1941-XIX, št. 452 in členom 6. Ducevega razglasa z dne 17. maja 1941-XIX in smatrajoč za umestno, da se izdajo določbe za postavitve varnostne, politične ali socialno nevarnih oseb pod varnostne ukrepe, odreja:

Clen 1. V Ljubljanski pokrajini se uporablja konfiniranje.

Clen 2. Konfinacija traja od enega do petih let in se prestaja v kakoli koloniji ali občini Kraljevine, različni od konfinirančevega bivališča ter zunaj Ljubljanske pokrajine.

Clen 3. Konfinirati se morejo: a) tisti, ki bi po dovršenem 18. letu starosti delovali ali bi pokazali namero delovati v smislu: da bi se porušila politična, gospodarska ali socialna ureditev pokrajine ali države; da bi se zoperstavljali izvrševanju oblasti po pokrajinskih ali državnih oblastih ali da bi ga ovirali; da bi kakor koli škodovali državnim ali pokrajinskim interesom; b) osebe, ki so socialno nevarne tako glede varnosti kakor za javni red.

Clen 4. Konfinacija izreče na obrazloženo poročilo kvestorjevo z večino glasov pokrajinske komisija z odlokom; komisija je sestavljena iz podprefekta, ki jo sklicuje in ji predseduje, iz uradnika, ki ga določi državni pravdnik, iz kvestorja, pokrajinskega glavnega poveljnika kr. karabinerjev in višjega častnika M. V. S. N. V odloku se določijo trajanje konfinacije. Če za konfinacijo predlagane osebe še niso v zaporu, more komisija odrediti takojšnji zapor.

Clen 5. Vsak predlog mora biti opremljen s pojasnilnim poročilom karabinerjev, rojstnim listom, poročilom o rodbinskem stanju kakor tudi s kazenskim listom in izprijevalom, ki ga izda zdravnik, da je za konfinacijo predlagana oseba splošno prenašatelj konfiniranja.

Clen 6. V prednem členu omenjena komisija vroči v petih dneh po prejemu ovadbe ovadenco po organu javne varnosti poziv, da se zgleda pri njej.

Clen 7. Preden odloči o uvadbi, odredi komisija, da pridejo ovadenci pred njo, da ga zasliši. Osebo zasliševanje pa se lahko vselej nadomesti s pismenim sporočilom ovadenco o obdobjih in pozivom, da vloži svoj zagovor v štirih dneh po vročitvi poziva.

Clen 8. En primerek odloka se priobči po organu javne varnosti v 24 urah konfiniranca; ta ima pravico pritožbe v 10 dneh na Visokega komisarja, ki lahko zniža čas konfinacije ali pa tudi lahko odloki razveljavi. Pritožba ne odloži izvršitve odloka. Odločba Visokega komisarja je dokončna in se vroči prizadeti stranki po organu javne varnosti.

Clen 9. Konfinacijska doba začne teči z dnem, ko se konfinirane zapre.

Clen 10. Če komisija v celotnem ovade-

nem dejanskem stanu ne vidi pogojev za konfinacijo, izda odločbo o zavrnitvi.

Clen 11. Komisijski odloki z morebitno odločbo Visokega Komisarja se pošljejo z listinami vred ministrstvu za notranje posle s predlogom, da je odvesti konfiniranca v kako občino Kraljevine ali v kolonijo, m z izrecnim pristavkom, da li se more konfiniraneec sam vzdrževati.

Clen 12. Bodisi da je konfiniranca določeno prisilno bivanje v kakoli občini Kraljevine ali pa v kakoli koloniji, mora spoľnjevat vse, kar mu predpiše oblastvo javne varnosti, ki mu je določeno za nadziranje.

Clen 13. Če se konfiniraneec vede dobro, ga more Visoki Komisar na predlog prefekta tiste pokrajine, kjer je konfiniran, pred rokom, določenim v konfinacijskem odloku, pogojno opustiti konfinacije. V takem primeru dobi konfiniraneec prisilno potovnico za potovanje v domačo občino ali v občino, kjer se mu je dovolila naselitev. Tamka ga oblastvo javne varnosti pozove, naj se vede dobro, z opozoritvijo, da bi bil z odredbo Visokega Komisarja sicer zopet poslan v konfinacijo do preteka konfinacijskega roka, v katerega se pa ne šteje čas, ki ga je prebil v pogojni prostosti. O tem pozivu se napravi zapisnik.

Clen 14. Ko preteče čas, ki ga je določila komisija, odredi oblastvo javne varnosti konfinirančevemu vrtnetu s prisilno potovnico in obvesti o tem hkrati Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino.

Clen 15. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 20. septembra 1941-XIX.

Visoki Komisar Emilio Grazioli

Cene žitu letine 1941 za oddajo Prevodu

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291 in svoje naredbi z dne 12. avgusta 1941-XIX, št. 83, glede na uredbi o cenah z dne 12. marca 1941., M. a. št. 358 in smatrajoč za potrebno, da se določijo cene za oddajo žita pokrajinskemu Prehranjevalnemu zavodu, odreja:

Clen 1. Za oddajo žita letine 1941. Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino se odreja tole cene, franko zbirališča, katere določi ta zavod:

pšenica	L. 155.— za stot
rž	150. " "
ječmen	145. " "
ovos	135. " "

Koruzi se določijo cene s posebno naredbo. Clen 2. Te cene veljajo za zdravo, tržno in suho blago z naslednjo hektolitarsko težo:

pšenica	76 kg
rž	70 " "
ječmen	58 " "
ovos	42 " "

Malo italijanščine za vsak dan

Hiša. La casa.

Ci vògliamo mólti danári per costrufre óggi una casa — danes je treba veliko denarja za zidanje hiše

I muratóri gèttono le fondaménta con cemente armáto — zidarji položijo temelje iz betona. La cálcé — apno, la calcína — malta, il mattóne — zidna opeka.

I falegnámi fáanno il cavallétto del fétto — tesarji napravijo osteržeje, i conciatétti còpronno il tétto con tególe (con zinco) — krovi pokrjujejo hišo s strešno opeko (s pločevinco).

La faciáta — pročelje. Il portóne — glavna vrata. La scála — stopnice. Il pianterréno — pritličje, il piáno — nadstropje, il corridóio — hodnik. La soffitta — podstrešje, la cantina — klet.

L'hò incontráto nel pianeróttolo — srečal sem jo na stopnišču. Si tenéva álla balaustráta (la ringhiéra, la bránca di scála) — držala se je za ograjo pri stopnicah. Era arriváta all'último gradino (scalino) — bila je dospela do zadnje stopnice.

Dágli abbaíni (l'abbaino m.) e dágli

spirágli (lo spiráglio) si véde il cortíle — skozi strešne in skozi kletne line se vidi dvorišče.

La cámera, la stánza — soba. Il salóttó — salon, sprejemnica. La sala da pránzó — jedilnica. Lo stúdio — delovna soba. La cámera da létto — spalnica. La cucína — kuhinja. La cámera déi forestiéri — tujska soba. La stánza délla doméstica — poselska soba. La stánza da bágno — kopalnica. La dispénsa — jedilna shramba. Il ripostiglió — ropotarnica. Il gabinétto (il cesso) — stranišče. La lavandéria — pralnica. La riméssa — garaža.

La paréte — stena, il paviménto — tla, il soffitto — strop.

La pórtá — vrata. La sóglia — prag, lo stípié — podboj. Il batténte — krilo (vrat). Da nói, tútte le pórté sóno a dúe batténti — pri nas so vsa vrata dvo-krilna. La serrátúra — ključavnica (il lucchéttó — žabica, obsesna ključavnica), la tóppa, ali: búcco dálla serrátúra — luknja v ključavnici. La chiáve — ključ, chiúdere a chiáve — zakleniti, chiúdere a dóppio giro — dvakrat obr-

niti ključ, l'ingégnó — brada (pri ključu). Il saliscéndi — kljuka (na vratih). Méttére il palétto — zapahnuti, c'è il palétto — zapahnjeno je (il palétto — zapah). La spia — luknjica v vratih (za opazovanje došleca). Il grimaldéllo — vetrih.

La finéstra — okno. Il teláio — okenski okvir. Il vétro (déllo finéstra) — okenska šipa. L'impóstá — krilo (pri oknu). Il palétto, la linguétta, la spagno-létta — zapah, kljuka na oknu. Lo scúro — notranja oknica, il controvénto — zunanja oknica. La persiána, la gelosia — žaluzija. La tén-da, la cortína — zavesa.

I móbili (le móbilié) — pohištvo, oprava. (Am)mobiigliére — opremiti s pohištvo.

La távola — miza, a quáttro gámbe — na štiri noge. La sédia — stol. La poltróna — naslanjač. Il báncó — klop. In panchettíno — pručica.

L'armádio — omara. Il cassettóne — predalnik.

Il tappétto — preproga. Lo spéchchio — zrcalo. Il sofá — zofa, il canapé — kanape.

Il létto — postelja. Il materássó — žimnica, il guanciale — blazina, la copérta (di láná) — (volnena) odeja, il

coltréno — prešita odeja, il lenzuólo — rjuha (mn. le lenzuóla). Fáre (rifáre) il létto — postlati, méttére la biancheria — prevleči posteljo (la biancheria da létto — posteljno perilo). Il comodíno — posteljna omara.

Il lavamáno — umivalnik. La toelétte — toaletna mizica.

La stúfa — peč (di maiólica, di térra cotta — lončena). Il camínétto — kamín (il camínó — dimnik). Il fúmo — dim (fa fúmo — kadí se). Bisógna accéndere la stúfa — treba je zakuriti. Non tíra abbastánza (ha póco tirággio) — slabo vleče. La cámera non si può riscaldáre — soba se ne dá segreti. La bráce — žerjavica. Légná da árdere (ali: d'árdere) — drva, il carbóne (fos-sile) — premog. Il cók — kóks — Il riscaldaménto centrále — centralna kurjava. Il calorífero — ogrevalnik, radiator.

L'illuminazióne eléttica — elektríčna razsvetljáva. La lampádina — žarnica. L'illuminazióne a gas — plínska razsvetljáva. Una lámpada a petrólio — petrolejska svetilka (il cilíndro, ali: il tubo — cilinder), il lucígnolo — steni, la campána — senčnik). La candéla — sveča, il candeliére — svečnik. La fiácola, la tórcia — plamenica.

Zavarovano delavstvo na Hrvatskem

Število zavarovanih delavcev in nameščenec na Hrvatskem je bilo v juliju razdeljeno na sledeče gospodarske panoge: 10.60% ali 23.430 jih je zaposlenih v gozdno-zagarski proizvodnji, 9.34% ali 20.691 v hišnem gospodinjstvu, 8.70% ali 19.233 pa v trgovini. Tekstilna industrija je zaposlovala 17.652, občinska javna dela 12.854, proizvodnja tobaka 12.070, živilska proizvodnja 10.380, kovinarstvo in strojarstvo 9.558, industrija kamenja in zemlje 8.742, dela pri visokih gradnjah 8.200, industrija oblike 7.109, dela pri gradnji železnice, cest in vodnih naprav 6.861. V penzionih, gostilnah in kavarnah je bilo zaposlenih 6.624, v denarnih zavodih 6.375, v industriji usnja 6.240, v kemični industriji 6.208, v higienski službi 5.806, v javnem prometu 5.780, pri gledališčih in v svobodnih poklicih 5.602, v lesni industriji 5.413 itd. Največje število zavarovanega delavstva izkazuje Zagreb, ki ima 77.136 zavarovancev. Osijek jih ima 55.838 in Sarajevo 18.922. Sledijo Dubrovnik z 18.629, Karlovec s 14.888, Banjaluka z 13.928, Tuzla z 9.186 zavarovanci itd. Povprečno znaša zavarovana mezda za vso Hrvatsko 40.75 kune na osebo in dan.

Jesen je tu!

Po koledarju je nastopila danes opoldne

Danes ob 11.33 se je končalo poletje in nastopila je jesen. Dan se je močno skrčil in sedaj svetloba in tema delita oblast na pol. Narava se pripravlja na zimski odmor.

V dolinah je že dahnila jesen svoje prve znake. Akacija in kostanj sta prva vztrepetala poleg murve, ki se je oblekla že skoro v rumenkasto-rjavo oblačilo. Kostanj odpira svoj bodeči sal in siplje iz skodele svoje dobrote. Pod divjimi kostanji se zbirajo otroci, ki nabirajo v velike vreče kostanj. Vsa pokrajina se odeva v pestro jesensko oblačilo, v kateri boste zasledili krasno skaldnost vseh mogočih odtenkov barv od vinske rdeče do jasnega rumene in kavno rjave. Ob večernem soncu se ozrite že sedaj na Ljubljanski grad in s Kongresnega trga se vam bo ponudila čudovita slika zlitja hriba in njegove naravne obleke s starodavnimi mogočnimi stenami in en sam ugodno skladajoč se bavnji okvir.

Na polju je ajda že skoro odcvetela, koruza je dosegla svojo največjo višino. Kmet-

je kopljejo krompir, ga skrbno zbira in odvažajo domov, kjer bo letos odteljal za dve hrani. Še tri tedne in klopčoti bodo zbrneli svojo prebrano pesem trgate, obirali in obirali z brentami na ramenih in nohmi v rokah se bodo veselo zapodili v vinograde. Tekel in kipel bo novi vinski most.

V planinah, ki so prav te dni tako lepe v jasnosti svojih oblik skozi sivo mlečni pajčolan rahle meglice, pa se planšarji in planšarice, pastirji in pastirice pripravljajo na odhod v dolino. Težko zapuščajo čist goraki zrak, planinsko svobodo in mir. Kakor da se ne morejo odločiti naenkrat, so zgneti živino v nižje predele, da tam nekaj časa počakajo sv. Mihaela. Ob zvoku harmonik bo priklopilo ta dan veselje, za hip bodo na praznik vseh planšarjev in planšarice utonile v pozabo skrbi, nato pa se bo govor razlil vsak svoj pot in morda se ne bodo vrtili nikoli več. Romantika življenja, ki mu daje najbolj viden in sliden pečat krvavi zvonec, tone h koncu.

DNEVNE VESTI

Minister Host Venturi na Reki. Met-pokrajinsko umetniško razstavo, ki je bila letos prvič otvorjena na Reki, je obiskal minister za promet Eksk. Host Veni, ki je izrazil svoje zadovoljstvo s prireditelji in uspehi razstave ter kupil več razstavljenih del.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 76 z dne 20. t. m. objavlja seznam državnih praznikov, prazničnih dni in narodnih praznikov, znanje starostne dobe za šolsko obveznost, določbe o varnostnih odredbah proti nevarnim osebam in cene žita letine 1941, za oddajo Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino.

Spomniki generalu Gonzagi na Vodicah. Na vrhu Vodic bo v kratkem postavljen spomenik, posvečen generalu Gonzagi. Ime generala Gonzage je v zvezi z največjimi epizodami svetovne vojne. Po prihodu fašizma je bil generalni poveljnik Milice ter je bil nato imenovan za senatorja zaradi velikih zaslug za domovino. Umrl je leta 1838 po plodnem življenju, žrtvovanem v službi naroda in Režima. Zemski preostanki generala Gonzage bodo počivali v monumentalnem spomeniku na Vodicah.

Prihod inspektorja Stranke Angela Manaresi v Trst. V nedeljo je došel v Trst inspektor Fašistične stranke Angelo Manaresi, da bi pregledal delo tržaških fašističnih organizacij. V popoldanskem urah je obiskal z istim namenom nekatere kraje v notranjosti, med njimi Trbiž in Sežano.

Milkočeva izjava v Rimu. Pred odhodom iz Rima je podtisk hrvatskega propagandnega ministrstva Milkoč izjavil rimskim novinarjem: Obisk v Italiji in stiki z najodličnejšimi zastopniki fašizma so napravili name nepozaben vtis, ker so mi nudili priložnost spoznati, da odnosi med obema narodoma niso samo prijateljski in zavezniški, temveč naravnost bratski. Nisem pričakoval, da me bo Duce tako prijazno in vljudno sprejel. Vtis, ki sem ga dobil, kakor tudi vtisi mojih sodelavcev so bili globoki. Javnost bo kmalu videla uspehe mojstev stikov z Eksk. Favolinijem.

Hrvatska vojska mislja v Genovi. Iz Rima je dospela v Genovo hrvatska vojska misija z armadnim poveljnikom generalom Stancermom na čelu. Kot gost mestne občine je misija ob spremstvu oficirjev italijanske armade obiskala najvažnejše industrije Genove. Misija je bila povsod toplo sprejeta.

Obisk italijanskih inženjerjev v Berlinu. Na svojem potovanju po Nemčiji so dospeli v Berlin italijanski inženjerji v skupini, ki šteje 80 ljudi. Potovanje ima predvsem študijski namen in je bil spored potovanja določen v soglasju z Italijansko-nemškimi študijskim inštitutom v Berlinu. Inženjerji se bodo zadržali v nemški prestolnici 10 dni in bodo obiskali največje industrijske naprave v mestu in okolici. Iz Berlina odpotujejo še v Jeni, Nürnberg in Monakovo.

Tečaj italijanske kulture. Ze vrsto let se v Rimu vsrsto tečaji italijanske kulture, namenjeni tujcem. Organizira jih državni inštitut za kulturne zveze z inozemstvom. Tečaji se vsrsto jeseni, pozimi, spomladi in poleti. Med vsakim razdobjem je mesec dni počitnice. Letošnji jesenski tečaj se bo začel 13. oktobra.

Nakaznice za gorivo za motorna vozila. »Piccolo« poroča iz Rima: V smislu novih določb, ki urejajo promet motornih vozil po 30. septembru, je bilo odredeno, da bo vsakemu vozaču izdana posebna nakaznica za gorivo. Namen nakaznice je, da ustvari možnost točnega pregleda in pravilne razdelitve goriva po potrebah posameznih vozil. Na te nakaznice bo možno prejemati bencin, nafto, metan, plinsko ogelje in druga goriva.

Slovita filmska igralka Zahar Leander v Rimu. V soboto je prišla v Rim znana nemška filmska igralka Zahar Leander. Ostala bo v Italiji nekaj tednov in sodelovala pri snemanju znanj priporov za novi film Ufe »Srebrna mreža«. Na letališču so jo sprejeli zastopniki nemške filmske družbe in člani nemške kolonije v Rimu. Z njo so istočasno prišli tudi drugi znani nemški filmski igralci, med njimi Viktor Staal, Greta Weisser in Paul Hörbiger.

Na Spodnjem Štajerskem jaja na karte. V času od 22. t. m. do 19. oktobra se bodo dobila na Spodnjem Štajerskem tudi jaja na odrezke živilskih kart. Vsaka oseba bo imela v tem času pravico do dveh jajc. Rejci kokoši do nakupa jajc nimajo pravice.

V Mariboru sta umrla 49letni jetniski paznik Franc Kupec in bivši viničar Anton Hamer, star 78 let.

Novi šolski zakon za Nemce na Hrvatskem je v soboto podpisal poglavnik dr. Pavelli. Po zakonu bo ustanovljena nemška šola povsod, kjer se bo prijavilo za njo vsaj 20 šolskih otrok, pomožna šola pa bo ustanovljena tam, kjer se bo prijavilo vsaj deset otrok. Zakon temelji na načelu, da sme nemški otrok obiskovati samo nemško šolo. Vse nemške šole bodo izvenzete iz splošne šolske organizacije in bodo podrejene direktno nemškemu oddelku prosvet-

nega ministrstva. Šef tega oddelka bo imenovan na predlog vodje nemške narodne skupine. Učni jezik na šolah bo nemški, v višjih razredih pa se bo poučevala tudi hrvaščina.

Pisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Dobrobranska 15 se vsrsto dnevno dopolnje in popoldne. Informacije in prospekte daje ravateljstvo osebno ali pismeno. Telefon 43-82, 413-n.

Nove cene mesa na Hrvatskem. Ministrstvo za industrijo, obrt in trgovino v Zagrebu je določilo naslednje nove cene za prodajo svežega mesa na debelo: prvovrstne svinje po 36 kun za kg, drugovrstne 35 kun in tretjevrstne 34 kun. Telečje meso prvovrstno velja 22 kun, drugovrstno 21 kun in tretjevrstno 20 kun za 1 kg. Goveje meso je prvovrstno 26 kun, drugovrstno pa po 24 kun za 1 kg.

Zdravstvena kolona je v zadnjih 14 dneh pod vodstvom cav. dr. Duceja obiskala naslednje notranjske in dolnjske kraje: Dolenji Logatec, Gorenji Logatec, Begunje, Novo vas na Blokah, Gorenje jezero in Igovas v Loški dolini, dalje Dolenjske Toplice, Vavto vas, Smihel, Stopiče, Dvor pri Žužemberku in Sent Lovrenc ob Temenici. Včeraj, v ponedeljek pa je dospela v Mirno peč. Zdravstvena avtokolona odide redno vsak ponedeljek zjutraj iz Ljubljane in ostane na deželi do sobote zvečer, ko se zdravniki in zaščitne sestre vrnejo v mesto. Skoraj vsak dan pregleda vseh šest zdravnikov in pet zaščitnih sester povprečno okoli 200 ljudi, zlasti vso šolsko mladino ter nudi potrebno pomoč z navodili za zdravljenje, z diagnozami, z recepti in tudi s praktičnim zdravljenjem. Za osebe je to delo seveda zelo naporno in je ljudstvo povsod hvaležno zdravnikom in zaščitnim sestram za njihovo potrpežljivost in požrtvovalnost. Povsod prireja ljudstvo avtokoloni prisrčne sprejeme ter jim izreka po svojih predstavnikih tople pozdrave. Enako zahvalo izreka za skrb in trud generalnemu ravnatelju za ljudsko zdravje Eksk. Petragranju in voditelju avtokolone direktorju cav. dr. Duceju.

Letina tobaka v Hercegovini letos z ozirom na vremenske razmere dobro kaže in računajo, da bo samo ljubuški srez pridelal okoli 120 vagonov tobaka. Na področju tega sreza je bilo letos zasajenih 58 milijonov tobaknih sadik.

Na polotoku Pelješcu gradijo cesto, ki bo spajala vse kraje tega polotoka. Polotok Pelješac, ki je znan po svojih plemenitih vrstah vina, kakor so »dingač«, »postupe«, »matožnica«, itd. ter po odličnih proizvodih olja in smokev, je zelo trpel zaradi pomanjkanja primernih cest. Zato hočejo sedaj zgraditi 6 m široko cesto, ki bo spajala vse važnejše kraje na polotoku. Za stroške je bilo najprej odobrenih poldrug milijon kun. Kmalu pa se je izkazalo, da to ne bo zadostovalo in je bil odobren še nadaljnji kredit 1.000.000 kun. Cesto bodo gradili v več razdobjih. Sedaj je pri delih zaposlenih okrog 500 delavcev.

Izvoz jabolk iz Hrvaške. Po zbranih poročilih je bila letošnja sadna letina v Hrvatskem Zagorju zadovoljiva, ponekod celo izvrstna. Hrvatski gospodarstveniki računajo, da bo mogla Hrvatska zaradi tega pretežno količino sadja izvoziti v Nemčijo in Protektorat.

Iz Ljubljane

Iz za namudnike bo cepljenje proti davci izjemoma še v sredo 24. t. m. ob 16.30 uri v Mestnem domu. K temu obveznemu cepljenju naj pripeljejo starši še vse one nad 18 mesecev stare otroke, ki še ne hodijo v šolo in še niso bili cepljeni zoper davico. Izvzeti so samo tisti, ki jih je mestni fizikat opustil letošnjega cepjenja.

Promocija. Včeraj je bil promoviran na filozofski fakulteti dr. univerze v Ljubljani g. prof. Anton Krošl za doktorja filozofije.

Prijava petroleja. Ljubljanski mestni preskrbovalni urad obvešča vse trgovce na drobno in debelo, ki imajo še kakršnekoli zaloge petroleja, da jih morajo najkasneje do četrtka 25. t. m. naznaniti v sobi št. 6. II. nadstropja Mestnega doma.

Seznami davčnih osnov meškar in trafik je tudi že razgrnjen ter zato opozarjamo zainteresirane, naj si seznane ogledajo v vratarjevi sobi v pritličju leve hiše mestnega magistrata do 5. oktobra.

TOREK, SREDA, ČETREK IN PETEK
VESELI TEATER
Začetek ob 19. (7.) — konec pred 21. (9.)

Iz Gosp. Anton Juvan, bivši artiljerijski podporočnik, se naj javi pri upravi kina Uniona, da bo prevzel neki izgubljeni predmet.

Iz Spored koncerta na dveh klavirjih, ki bo jutri v sredo zvečer ob pol 20 v Mali filharmonični dvorani nam prinaša naslednje skladbe: Najprej boš igrali koncertantki gospa Ostrova-Vajlova Marta in Silva

LJUBLJANSKI KINEMATOCRAFI
Predstava ob 18. in 19. uri

KINO MATICA TELEFON 22-41
ALDA VALLI
je prepeljal na svetovni festivali v Benetkah prvo nagrado kot najboljša igralka v vseh filmih

Mali stari svet
Globoka ljubljanska drama, prvič boja med feudalizmom in modernizmom.

KINO UNION TELEFON 22-21
Film iz življenja študentov, o romantični mladosti, o ljubavi

Študentka kemije
ELENA STUDENTESSA IN CHIMICA
M. Renaud, C. Henry, J. L. Barquet 1. dr.

Hrašovec Bachovo Sonato v d-duru, ki ima dva stavka in sicer Allegro in Tempo di Minuto. Nato sledi zelo interesantna obdelava znane ruske narodne pesmi Ej uh-nem, ki jo je napisal za razne variacije in fugo skladatelj Knorr. Tretja točka koncertnega sporeda je Mozartov koncertni duo v prireditvi slavnega pianista in skladatelja Busonija. Zaključno točko tvorijo Arenskega Silhuete, katerih posamezne skladbe imajo sledeče naslove: Učenjak, Koketa, Harlekin, Sanjač in Plesalka. Koncert zasluži vse naše zanimanje, saj so koncerti na dveh klavirjih za nas prav za prav novost. Opozorjamo na točni začetek. Konec bo ob 21. uri. Prodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Nesreče treh Ljubljancev. Včeraj je bolnišnica sprejela v okrobu tri Ljubljance, ki so se ponesrečili pri vsakdanjem delu. 35 letna žena gostilničarja Marija Zupančičeva je padla po stopnicah. Pri tem se je prav nerodno poškodovala po obeh nogah. Soboljšarski vajenec Marijan Pešek, star 20 let, je sekal doma drva. Pri tem mu je sekira spodletela in rezilo ga je zadelo v desno koleno. Pod voz je prišel Janez Tušar, sin kovača iz Most. Pri nesreči si je zlomil levo nogo.

Iz Dve denarici sta se našli v mescu septembru v kinu Unionu. Eden od izgubljenih je sicer takoj po predstavi vprašal pri upravi, če se je kaka denarica našla, toda denarica je bila izročena od najditelja šele po njegovem vprašanju. Izgubitelj naj denarnici dvigneta pri upravi podjetja.

Iz Novega mesta

Trgovski tečaj v Novem mestu. Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti vpisuje naknadno do 30. septembra. 414-n

Rdeči križ poroča

Pokto naj dvignejo: Balanc Marija, Kam-nogoriška 9, Osh Justa, Apihova 17, Droč Karla, meščanska šola Moste, Ercegovac Biserica, Dvorakova 12, Fajon Terezija, Grajska planota 1, Gregorc Benjamin, kolodvor, Greif ing. Anton, Pokrajinsko namestništvo, Grošelj dr. Milan, Knafljeva 8, Egger Josip, Zavod sv. Stanislava, Grasselli Norbert, Cesta v Rožno dolino 26, Grm ing. Pepca, Sv. Petra c. 79, Hudnik Tonca, Dvorakova ul., Jurin Franc, Tavčarjeva 2, Kalan Vida, Miklošičeva 6, Kavar Janez, Resljeva 4, Kern Marta, Rožna dolina c. 13, Korenc Riko, Rožna dolina c. 8, Kovač Marija, prof. iz Maribora, Kramarič Konrad, univerza, Krošelj Jože, Pokrajinsko namestništvo, Križnik Marija, Kongresni trg 2, Kuhar Vida, Jesenkova 4, Matelič Zlatko in Stana, meščanska šola Vič, Mavri Helena, uršulinski samostan, Mihalek Otmir, tiskarna »Merkur«, Mihelčič Vladimir, Vzajemna zavarovalnica, Müller Janko, sodnik, Podgornik Stjepan, Tyrševa 43, Podporni sklad nameščencev OUZD, Polić Stjepka, Vrstovškova 5, Petrovnik Vlado, Rakovec Pavla, Ilirska 12, Samila Justa, Pokrajinsko namestništvo, Skoberne Milka, Stojice 157, Simonič ing. Primož, Sok Lenč, Podgorska ul., Spasenović ing. Tihomir, gl. kolodvor, Steinmetz Ivana, Krojaška, Suhadolnik Helena, Rožna dolina c. II-47, Uršič Olga, Tyrševa 52, Vičič Emil (firma Kovač in Komp.). Zajec Emil, Pražakova 8, Zemljik Malča, Poljanski nasip 14, Zidar Ivan, Gosposvetska 10, Zagar Betka, Kilnar Sonja, Podmilščakova, Cecilija Ivan.

Naprosamo odposiljatelje, ki so pisali na naslove: Ahačič Rudolf, Drinovce Janez, Mrkšič Dobrin Svetozar, Oblak Tatjana, Sadar Drago, Stenovec Lojzka, naj se zglašajo radi odpreme pisem.

V tajništvo naj se zglašajo: gg. Šafarič Branko, Novak Zinko iz Vrhnega pri Celju, svoji Vekoslava Kolba, znanci ali svoji učiteljice Mravljak Marije.

Namesto venca na grob družabnika g. dr. Josipa Tavčarja sta darovala gg. dr. Pirc Savo in dr. Rant Josip, zobozdravnika iz Ljubljane L 500, namesto venca gđ. Staretove Mire iz Kamnika je neimenovani daroval L 100, neimenovani iz Ljubljane L 50. Rdeči križ se plemenitim darovalcem najtopleje zahvaljuje.

Namesto venca na grob g. Franca Hauptmana iz Most so darovali uslužbenci tovarne Dragotin Hribar, Ljubljana, L 200 Rdečemu križu. Plemenitim darovalcem iskrena hvala.

Radio Ljubljana

Torek, 23. septembra.

12.30: Vestil v slovenščini. — 12.45: Operetna glasba. — 13.: Napoved časa in vesti v italijanshini. — 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini. — 13.17: Radijski orkester pod vodstvom Draga Marija Sijanca: peštra glasba. — 14.: Vestil v italijanshini. — 14.15: Orkester pod vodstvom Angelinija. — 14.45: Vestil v slovenščini. — 17.15: Orkester na lok pod vodstvom Manna. — 17.45: Zbor pod vodstvom Bruna Ermine. — 19.30: Vestil v slovenščini. — 19.45: Lahka glasba. — 20.: Napoved časa in vesti v italijanshini. — 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.30: Operna sezija EIAR: Mascagnijev »Priatelj Fritz«. — 21.05: Predavanje v slovenščini. 22.: Zanimivosti v slovenščini. — 22.45: Vestil v slovenščini.

Sreda, 4. septembra.

7.30: Vestil v slovenščini. 7.45: Lahka glasba. 8.: Napoved časa. 8.15: Vestil v italijanshini. 12.30: Vestil v slovenščini. 12.45: Orkestralna glasba. 13.: Napoved časa in vesti v italijanshini. 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini. 13.17: Orkester pod vodstvom Angelinija. 14.: Vestil v italijanshini. 14.15: Orkester na lok p vodstvom Manna. 14.45: Vestil v slovenščini. 17.15: Koncert dueta Barbeti in Giobanni. 17.40: Koncert sopranistke Blance Clemenca. 19.: Italijanska ura prof. dr. Stanka Lebn. 19.30: Vestil v slovenščini. 19.45: Operetna glasba. 20.: Napoved časa in vesti v italijanshini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Simfonijski koncert La Rosa Par ilja pod vodstvom Armada, v odmoru predavanje v slovenščini. 21.30: Koncert kvarteta sester Stritarjevih in kmečkera tria. 22.05: Zanimivosti v slovenščini. 22.15: Plesil iz 19. stoletja, izjava ori. 22.45: Vestil v italijanshini.

IZGOVOR ZA DOPUST

Bilo je to še v mirnih časih, ko je Janez moral k vojakom. Nekoga dne se je javil pri svojem poveljniku.

Ponižno prosim za osem dni dopusta...

Kar takoj osem dni, Janez?

Da, moja sestra Marija se bo poročila.

Svatba pa vendar ne traja osem dni?

Točno, gospod poveljnik, toda zelo rad bi obenem doživel tudi krst otroka.

Dal 15 al 30 settembre vengono emesse le nuove serie di

BUONI EL TESORO NOVENNALI 5% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97.50 per ogni cento lire di capitale nominale, da versarsi sia in contanti che in cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4.800.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Bellinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Crenona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonché gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. septembra bodo emitirane nove serije

9 LETNIH 5% ZAKLADNIH BONOV s PREMIAMI

Obresti in Premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: lir 97.50 za vsakih 100 lir nominalne glavnice, plačljivih ali v gotovini ali s kuponi, dopuščenimi za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 1 milijarde lir bonov odpade letno 116 premij v skupnem znesku 4.800.000 lir, ki se žrebajo vsakih 6 mesecev.

Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju, pod vodstvom zavoda Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Province Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Bellinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Crenona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale hranilnice, banke, bančniki in ljudske posojilnice, ki so vključene v zvezi bančne kategorije, kakor tudi menjalnični agenti, ki go člani družbe »Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio«.

Italijanski okupacijski zbor v Rusiji

Boljševiškim četam zaplenjeni vojni material

Poltava

Nekaj o razvoju in zgodovini važnega ukrajinskega mesta, ki so ga zasedle čete Osi

Pri Poltavi je Peter Veliki porazil švedskega kralja Karla XII. in položil osnove največje ruske politične moči.

V svesti zasedbo Poltave po nemških četah objavlja beograjska »Donauzeitung« nekaj zanimivih podatkov in številk o razvoju tega mesta in njegovi zgodovini.

Poltava leži ob izlivu reke Poltavke v Vorsklo in je važno železniško križišče dveh prog: Sarkov-Kremenčuk in Kijev-Losovaja. Po ljudskem štetju iz leta 1926. je mesto imelo 100.000 prebivalcev, skoro izključno ukrajinske narodnosti. Mesto je zelo moderno grajeno in ima široke ravne ulice. Imelo je več kulturnih zavodov, med drugim osrednjo znanstveno knjižnico, dve državni gledališči, poljedelsko preizkusno postajo. Pri Poltavi je tudi veliko letališče.

Poltava je dalje središče sladkorne industrije. V njeni okolici deluje pet tovarn, ki zaposlujejo 7.000 delavcev. Razen tega poseduje mesto močno mlinsko, tobačno in tanjarsko industrijo ter industrijo za izdelovanje mila. Je glavno mesto enakoimenske gubernije.

V zgodovini je Poltava odkazano odlično mesto. Pri Poltavi je Peter Veliki leta 1709. odločno porazil švedskega kralja Karla XII. S to zmago je položil temelje bodočega razvoja Rusije v politično velesilo. Karel XII. je leta 1709. oblegel s podporo kozackega poglavarja Mazepe s približno 30.000 možmi Poltavo, ki jo je branilo le manjše število Rusov. Na pomoč jim je prišel Peter Veliki z vojsko, ki je štela 60.000 mož. Vodstvo švedske vojske je bilo v rokah kralja samega. Dne 8. junija sta se obe vojski spopadli in švedski kralj je bil pri tem občutno ranjen na nogi. Po srditem boju so bili švedi poraženi. Karlu XII., Mazepe in delu švedskih vojakov se je posrečilo pobegniti na turško ozemlje, drugi pa so bili ujeti. S to zmago so Rusi prvi stopili na pozornico evropskih sil.

Dogodke bitke pri Poltavi so opevali mnogi pesniki in so posebno znane epske pesnitve Puškina in Byrona. Francoski filozof in pesnik Voltaire je spisal izčrpano razpravo »Zgodovina Karla XII., švedskega kralja« in je v njej obširno obravnaval tudi bitko pri Poltavi.

Zanimiva italijanska študija o Dalmaciji

Prefekt v Anconu Sergio Dompiere je objavil v glasilu Zdrženja fašističnih umetnic in znanstvenic v Benetkah zanimivo razpravo o zgodovinski in politični usodi Dalmacije. Ugotavlja, da je edino Rim bil tisti, ki je obvladoval Dalmacijo v celoti. Oblast Benetk v Dalmaciji je bila sicer tudi zelo velika, vendar pod njeno gospodstvo ni spadala dubrovniška republika in prav tako ne začasne turške okupacije nekaterih priobalij.

Benetke, Istra in Dalmacija so tudi pod avstrijskim gospodstvom tvorile zgodovinsko in politično enoto, ki se je že poprej ohranila skozi dolga stoletja. Avstrija je bila v prvi polovici 18. stoletja najmočnejša italijanska država in ni imela interesa, da bi nasprotnovala italijanstvo. Šele po letu 1866 se je začela njena politika ustvarjanja nasprotstva med slovenskim ljudstvom in Italijani. Nasprotstvo je torej med obema narodoma šele novejšega datuma in je mnogo krajše kakor doba, v kateri je med obema plemeni, kakor je dejal Antonio Baia-monti, vladalo »bratsko soglasje«.

Dompiere želi, da bi se znova vzpostavilo to stoletno soglasje med obema narodoma. Nedavno sklenjene pogodbe med Italijo in novo kraljevino Hrvaško so postavljene na osnovno dobroga in lojalnega sožitja med italijanskim in slovenskim ljudstvom. To sožitje je, pravi Dompiere na koncu, zgodovinska nužnost in se mora zato stabilizirati.

Japonska šteje nad sto milijonov ljudi

Nedavno so bili objavljeni prvi začasni podatki, ki jih je dalo ljudsko štetje, izvedeno na Japonskem lani 1. oktobra. »Agenzia d'Italia e dell'Impero«, ki objavlja zdaj te številke, pravilno pripominja, da so zgovorno zrcalo obsežnega ljudskega gibanja na Japonskem.

Prvič v dobi svoje tisoletne zgodovine je japonski imperij prekorčnil številu 100 milijonov prebivalcev. Štetje je pokazalo, da je imela Japonska na števni dan 105 milijonov 226.000 prebivalcev in je v petih letih porasla za 6 in pol milijona ljudi. Leta 1920 je imela Japonska samo 77.738.000 prebivalcev. V dveh desetletjih se je število prebivalstva pomnožilo torej za 27 milijonov 488.000 ali za 35%. Seveda pa je treba ugotoviti, da je tolišen porast japonskega prebivalstva pripisati tudi priključitvam novih ozemelj. A tudi prebivalstvo same Japonske v ožjem smislu je poraslo v imenovanem dvajsetletju za 17.151.000 ljudi ali 30,5%. Na japonskem otočju prebiva sedaj 73.114.000 ljudi po podatkih lanskega štetja. Nedvomno bi bila ta številka še mnogo višja, ko bi štetje upoštevalo, da so se v preteklem dvajsetletju velike množice izselile v novo osvojenega pokrajine na Kitajskem. Po podatkih tega štetja meri Japonska 680.977 km². Gostota prebivalstva na 1 km² je zelo visoka in znaša povprečno 155. Na samih otokih pa je povprečno število še znatno višje, saj pride na kvadratni kilometer 191 ljudi. Zaradi primere naj navedemo, da znaša enaka številka za Italijo 138, za Nemčijo pa 136 ljudi na kvadratni kilometer.

Ena petina japonskega prebivalstva prebiva v šestih največjih mestih. Ta mesta so: Tokio, ki ima 6.780.000 prebivalcev, Osaka 3.250.000, Nagoja 1.330.000, Kioto 1.090.000, Jokohama in Kobe 970.000.

Raketa

predmet velike sleparije

Filadelfijske oblasti so izdale tiralico za nekim »inženjerjem« Jamesonom. Kakor trdijo, bi naj bil Jameson eden največjih sleparjev. Sestavil je model vozila, s katerim bi bilo po njegovem zatrjevanju mogoče potovati na luno in nazaj. Poganjalec naj bi vozilo raket. Zgovornosti Jamesona je uspelo prepričati mnoge kapitaliste in z njimi je ustanovil družbo, ki je za načrt rakete izdala že 600.000 dolarjev. Jameson je z denarjem pobegnil verjetno v Anglijo.

Trgovanje s krompirjem in suhim fižolom

Prehranjevalni zavod Visokega komisarijata za Ljubljansko pokrajino »Prevoče« amatra za nujno in primerno, da objavi pojasnila, potrebna za točno in enotno izvajanje navedbe Visokega komisarijata z dne 11. t. m. št. 99 o trgovanju s krompirjem in suhim fižolom. Zato izdaja navodila, potrebna za doseganje ciljev, ki jih za sledenje omenjena navedba, kakor tudi, da se onemogočijo zlorabe.

Na podlagi čl. 4 navedbe Visokega komisarijata št. 99 pojasnjuje in odreja:

1) Prijavitelj niso dolžni svojega pridelka krompirja in suhega fižola le oni pridelovalci, ki niso pridelali nad 500 kg krompirja in 50 kg fižola. Ti lahko krompir in fižol, ki so ga sami pridelali, prodajo komurkoli.

2) Pogodbe, o katerih govori člen 3 navedbe Visokega komisarijata št. 99, so veljavne, četudi niso pisne, le da se lahko dokažejo ali s pričami ali izjavami krajevne upravne oblasti. Treba pa jih je prijaviti najkasneje do 25. septembra 1941-XIX. Pogodbe, ki bi bile prijavljene po tem dnevu, ne bodo več pravnoveljavne.

3) Oni, ki so na podlagi sklenjenih pogodb kupili nad 500 kg krompirja ali nad 50 kg suhega fižola pred 11. septembrom t. l., so dolžni prijaviti Prehranjevalnemu zavodu krompir in fižol, ki ga imajo od nakupa in se ravnati po navodilih, ki jim jih bo zavod izdal.

4) Brez posebne dovolilnice Prehranjevalnega zavoda ali od njega pooblaščenega urada ni mogoče noben prevoz krompirja in suhega fižola v količinah nad 50 oziroma nad 10 kg.

5) Prijave in potrebna sporočila je treba poslati Prehranjevalnemu zavodu preko občinskih uradov.

Prehranjevalni zavod Visokega komisarijata za Ljubljansko pokrajino

Razstava gob na živilskem trgu

Ta razstava, ki smo o njej že pisali, je spet povečana, da je omariča že kar majhna za tako dolgo vrsto raznovrstnih užitnih in strupenih gob. V petek je bilo v omariči 21 vrst gob, danes jih je pa že 30, v večini užitnih. So pa tam tudi naše najbolj strupene gobe, da jih bo lahko vsakdo poznal pri nabiranjih.

Zadnjič smo opisali še dežnice, ki imajo ime po svoji podobnosti z dežnikom, toda tedaj, ko je odprta kot dežnik, ta goba ni več za rabo, pač pa je užitna, dokler je klobuk zaprt. Pojavlje se se že tudi pri storovke, ki so prav dobre za svežo uporabo in tudi za vlaganje in jih je prav mnogo po naših gozdovih, samo da jih ljudje še mnogo premalo poznajo.

Svojo krastoto v omariči razkazuje tudi razpita strupena mušnica, ki je naša najbolj znana strupena goba, čeprav je strupeni kukmak, ki je tudi razstavljen, mnogo nevarnejši. Poleg jaječaste prašnice je sedaj razstavljena tudi tikvasta prašnica, ki je tudi užitna samo, dokler je mlada ter je še trda in znotraj bela. V

množinah pa poleti dobimo v naših gozdoch medlikaste gobolice, ki je sedaj še bolj redka. Opozarjamo nanjo, ker je prav dobra goba za svežo uporabo in tudi za vlaganje, ne pa za sušenje.

Jurčku podoben je brezoviti goban, ki ga imenujemo tudi »dedec«, na Dolenjskem pa »petlar«. Brezoviti goban je prav dobra goba za vsestransko uporabo in naj se ga ljudje nikar ne boje, čeprav meso potemni, kot n. pr. tudi pri užitnem, zadnjič opisanem turku. Prav grozna in na videz hudo strupena je popolnoma črna mrtvaška trobenta. Toda tudi ta goba je mlada dobra za svežo uporabo, prav tako pa tudi za vlaganje v kis in celo za sušenje. Ni prav nič slabša od zadnjič opisane in tudi sedaj razstavljene njene sorodnice rumenkaste trobente.

Dokler je mlad, je prav dober tudi borovi glivec, ki mu pri nas pravijo »kravželjka«, ker je ta goba res nakodrana kot solska goba in teji tudi zelo podobna. Prav dobra je, dokler je mlada in rumenkasta, za svežo uporabo, a tudi za pečenje in sušenje.

Ljudje naj si ne ogledujejo gobe v naglici kar mimogrede, ko prihajajo na živilski trg nakupovat, temveč naj žrtvujejo uro popoldneva ter naj si jih res pazljivo in natanko gledajo, da jih ne bodo zamenjali. Popolnoma nemogoče je namreč, da bi si človek na prvi pogled zapomnil vse značilnosti tako dolge vrste gob, kolikor jih premore naša ožja domovina. Z našimi gobami bi si namreč lahko pomagali prav izdatno, ker so gobe resnično zelo hranilna in tudi okusna hrana.

Naše gledališče

Opozarjamo na razpis sezonskega abonmaja za Dramo in Opero. Razpis abonmaja je izšel v vseh podrobnostih 18. t. m. v Jutru. V njem je naveden spored in ugodnosti, ki jih nudi abonma. Opozarjamo, da sprejema uprava gledališča prijave novih abonmentov vsak dan od 10. do 12. in od 15. do 17. v veži dramskega gledališča. Začetek sezone bo v Drami v soboto 27. t. m., v Operi pa 1. oktobra.

Letošnja otvoritvena predstava v Drami bo Alessijeva zgodovinska drama »Katarina Medicejska« v režiji dr. Krefta in Marijo Vero v naslovni vlogi. Dramatik je pokazal usodne zgodovinske dogodke, ki so pripeljali do krvave šentjernejske noči. Katarina diplomatska pogajanja, zapletljaj med katoličani, pod vodstvom Guisov in kalvincev, pod vodstvom Colignyja in njeni načerti o možitvi njenih otrok, so privedli do obračuna v šentjernejski noči. Učinkovito delo, zgrajeno s slajno odrsko tehniko, vsebujejo učinkovite dialoge, bo za občinstvo velika privlačnost.

Otvoritvena predstava v Operi bo 1. oktobra. Upriporili bodo Verdijevo veliko opero »Aida« s Heybalovo v naslovni partiji. Opera bo na novo nastudirana pod muzikalnim vodstvom dirigenta A. Neffata in v režiji Cirila Debeveca.

Opera potrebuje večje število statstov za uprizoritev Verdijeve opere »Aida«. Vodstvo naproša gospode, ki bi imeli veselje pri predstavi sodelovati, naj se javijo v torek, dne 23. t. m. od 2. do 5. ure v Operi.

Skrivnost velikih števil

Naše predstave o njih so nepopolne in mnogokrat docela napačne — Koliko je milijarda minut

O malem Gausu, poznejšem pomembnem nemškem matematiku pripovedujejo, da mu je nekoč učitelj v razredu naložil nalogo, naj sešteje števila od 1 do 100. Kakor pripovedujejo, je opravil to na prvi pogled težavno nalogo v nekaj trenutkih. Učitelj, ki se je z nalogo hotel za nekaj časa znebiti malega radovednega, je bil presenečen. Ljudskošolski učenec je odkril znova formulo za vsoto aritmetične lestvice.

Številke, s katerimi imamo opravka v polovnem življenju in pri nakupu, običajno niso velike. S tem pa nikakor ni rečeno, da nam naše okolje ne stavlja neprekinjeno vprašanj, pri katerem so pomembne velike številke. Pomankanje razumevanja za števila se kaže v dveh pojavih, ki jih moremo vedno znova opazovati: bodisi lahkotno zongiranje s pojmi kakor so milijon, milijarda, bilijon, itd. ali pa neupravičeno sramovanje pred velikostmi, ki presegajo okvir naših vsakdanjih izkušenj.

Nedvomno je minuta zelo kratek del časa in milijarda pojem, o katerem smo že mnogokrat govorili, ne da bi si predstavljali, kaj naj praktično pomeni. Kako dolga doba je torej milijarda minut? Koliko časa po Kristusovem rojstvu je poteklo, da je bila dosežena milijarda minut? Spoštevaje do te visoke številke bomo dobili, če zvedmo, da še ni dolgo tega, kar je po Kristusovem rojstvu potekla milijarda minut. Šele 29. aprila 1902 ob 10. uri in 40 minut je bila dosežena vsota prve milijarde minut po Kristusovem rojstvu.

Ali živita na svetu dva človeka z enakim številom las na glavi? Seveda bi bila zelo dolgočasna in neizvedljiva pot, če bi hoteli las šteti. Če nam ni na tem, da spoznamo oba človeka, ki imata enako število las na glavi, temveč nam zadostuje le gotovost, da taka človeka živita, se da na vprašanje na drug način odgovoriti mnogo bolj enostavno. Ugotovitev, ki jo pa moramo verjeti ali sami preizkusiti, je, da normalno poraščena glava človeka nosi 200.000 las. Zaradi tega ne more biti dvoma, da sta med 200.010 ljudmi vsaj dva z enakim številom las. Ta primer dokazuje, da mnoga števila, ki se nam zdijo velika, čisto izgube svoj namb, če se jih pogumno lotimo. Mnogo jih je, ki bi bili pripravljeni šteti las na glavi okrasiti z znameniti prideviki kakor »neskončno« ali »brez števila« in vendar jih je samo 200.000, torej količina, ki je od teh označb še zelo daleč.

Pojdimo k drugemu primeru. Domači zajci veljajo za zelo plodne živali, ker v teklu enega leta štirikrat do osemkrat zajkta povrže 3 do 8 mladičev. In vendar kaj pomeni taka množitev proti tisti, ki jo izkazujejo bakterije.

Delo sodobne medicine je zelo pomembno, če pomislimo, da je uspelo preprečiti, da se bakterije v sedanjih vojni niso razmnožile v nevarnem obsegu, med tem ko se je v vseh prejšnjih vojnah to redno dogajalo. Bakterije razpadajo že po kratkem času na dva dela. Vzemimo, kar je zelo mogoče, da se ta delitev izvrši v dveh urah. Tako do-

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman.

— Misliš sem tudi na to. Iz vlaka izstopiva na postaji pred Havrom. Sicer sem pa razmišljal tudi o tem, da bi se ne odpeljala z vlakom.

— Ah... kaj mislite, da bi nama kazalo najeti avto?

— Ne, takoj vam to povem... Moram se še informirati.

— Storite to hitro, ker se ne čutim varnega.

— Kaj pa jaz? Tudi jaz moram čim prej izginiti, verjemite mi, tu imava že kar preveč znancev; izvoščka, krčmarico, pastorka, policijskega komisarja...

Pripravila sva se k odhodu, ko sem rekel Manzano, da bi bilo morda dobro na hitro roko prečitati novine.

Strinjal se je z menoj in poslala sva slugo po »Rouenski Fanal«. Bil sem radoveden, če poroča kaj o dogodku v hotelu. Bil sem pripravljen na to, še daleč pa nisem pričakoval takega poročila.

— Čujte, sem dejal Manzano. Pod naslovom »Zagonetka hotela »Albion«« je bilo priobčeno tole poročilo:

»Včeraj se je odigrala v našem sicer tako mirnem mestu v hotelu »Albion« zagonetna drama.

V sobi št. 34 tega hotela so naši nekega moža in neko žensko zvezana in oba sta imela zamašena usta. Vse to so nedvomno storile izkušene roke...

Ozrl se je na Manzano.

— To je poklon na vaš naslov, — sem pripomnil.

— Da... toda nadaljujte! — je dejal moj pajdaš s srditim glasom.

»Takoju so ju razvezali in poklicali zdravnika. Povedala sta, da sta ju napadla dva moška, ki sta ju tudi točno opisala. Naš iznajdljivi policijski ravnatelj ju je jel takoj zasledovati. Nemudoma je zbral točne informacije in tako lahko po pravici upamo, da sta nevarna tolovaja danes že pod ključem.«

To poročilo, objavljeno na prvi strani, je bilo izpopolnjeno v rubriki »Najnovije vesti« takole: »Afera v hotelu »Albion« se po čudnih potih zapleta. Moža in ženo, ki sta bila napadena, kakor poročamo na prvi strani, je hotel zaslišati preiskovalni sodnik Feurdent, pa sta naenkrat izginila. Policija ju je sicer začela takoj iskati, toda vse njuno prizadevanje zaenkrat še ni rodilo zaželenega uspeha.«

— Gromska streha! — sem vzkliknil. — Tema dvema je bilo prav tako malo do tega, da bi govorila s preiskovalnim sodnikom, kakor nama. Najbrže imata tudi ta dva težke grehe na vesti. No, to je nama zelo dobrodošlo.

— Mislite? — je vprašal Manzano.

— Seveda... Ta čas, ko bodo iskali gosta iz hotela »Albion«, bova lahko že davno odnesla pete. Ta afera je preveč zapletena za podeželsko policijo. Videli boste, da bodo vse zmešali in da preiskava

ne bo dosegla nobenega uspeha. Midva lahko izkoristiva njihovo zbeganost, da jo popihava.

— Ali še vedno nameravate odpeljati se v Havre?

— Seveda, kaj nisva sklenila odpeljati se v Anglijo?

— Ne pozabite, da še nisva tam.

— Bova pa kmalu.

— To je moja vroča želja, nisem pa še daleč tako optimističen, kakor vi. Kolodvori so gotovo zastraženi.

— Saj sem vam vendar rekel, da se ne odpeljeva z vlakom. Kolikokrat bom pa še moral to ponoviti?

Manzana ni odgovoril, ker se je menda bal, da bi ga nahnulil. Ponižno je povesil glavo, rekoč:

— Svojo usodo izročam v vaše roke.

Kdo drugi bi se bil morda čutil počaščenega z Manzanovim omedlnim pretvarjanjem, jaz sem pa še poznal tega tiča in nobene besede mu nisem verjel. Tako mehak je bil postal samo na videz, njegova iskrenost je bila hlinjena in čutil sem, da mi je v resnici še vedno sovražna. Manzana je to opazil, kajti vedno, kadar sem se obrnil nanj, je postal nemiren. Njegovi naklepi so mi bili jasni. Mož je upal, da se mu bo prej ali slej posrečilo polastiti se demanta, jaz sem bil pa trdno sklenil obdržati ga.

Razmišljal sem, kako bi dosegel ta cilj in ko sem bil že na tem, da opustim vsako upanje, mi je šinila v glavo srečna misel. Našel sem sredstvo, kako brez stroškov zapustiti Rouen, povrhu sem pa še upal dobiti med potjo nekaj denarja.

Poravnal sem v hotelu račun, potem sva pa z

Manzano odšla. Zmaj je bilo in na ulicah ni bilo žive duše.

Zatekla sva se pod pristrešek neke hiše, toda nali ni ponehal. Zato sva vsa premočena nadaljevala pot.

Slednjič sva prispela na nabrežje, kjer sva se lahko zatekla pod streho lesene barake, v kateri je bila pisarna neke parobrodne družbe.

Manzana še vedno ni vedel, kaj nameravam storiti. Ni se pa upal vprašati me, ker se je bal, da ga bom znova osorno zavrnil.

Zdaj pa zdaj se je skrivaj ozrl name, meni se pa ni zdelo potrebno praviti mu o svojih načrtih. Končno, ko je že prenehal, sem se rahlo dotaknil njegove roke, rekoč:

— Pojdiva!

— Kam?

— Dva koraka od tod.

Kmalu sva se ustavila pred veliko ladjo, privezano z debelo vrvjo k obali. Delavci so nosili na njo bale bombaža.

Ladja je bila angleška in imenovala se je »Good Star«, kar pomeni »Dobra zvezda«.

Stopil sem k debeluhastemu možu z mornariško čepico na glavi, ki je nadzoroval nakladanje, in vprašal sem ga:

— Oprostite, gospod kapitan, ali bi morda potrebovali še dva delavca?

Kapitan me je nekaj časa gledal, potem je pa puhnil iz svoje kratke pipe nekaj oblakov dima in me vprašal: